NASAHA ZA WIKI

NA NKWAZI MHANGO
nkwazigatsha@yahoo.com

Itafutwe suluhu badala ya kutaifisha mifugo

TAARIFA kuwa ng'ombe 3,083 zilitaifishwa na Serikali hivi karibuni baada ya kukutwa kwenye mbuga ya Wanyama ya Tarangire, siyo habari nzuri si kwa wafugaji, wananchi, serikali wala taifa kwa ujumla.

Hivi ni kweli bado tunanyang'anya mifugo kwa kuingia kwenye mbuga au hifadhi karne ya 21. Tunamkomoa nani zaidi ya uchumi wetu hasa ikizingatiwa kuwa hao wanyama wanaopigwa mnada huuzwa kwa bei ya kutupwa na mara nyingi hununuliwa na makundi ya wafanyabiashara wanaoshirikiana na waendesha minada? Je hii ni haki kwa wafugaji wetu walioko karibu na mbuga na hifadhi ambazo zimetokea kuwa tishio kwao na mifugo yao?

Ingawa wahusika walikaririwa wakisema kuwa kupiga watuhumiwa faini hakuzuii wao kuendelea kuingiza mifugo yao kwenye maeneo husika, kwanini wasiongeze viwango vya faini au kutafuta njia mbadala na mujarabu itakayohakikisha suluhu inapatikana badala kufilisiana na kuumizana?

Serikali iwatafutie wafugaji maeneo ya malisho hasa ikizingatiwa kuwa kinachoitwa mbuga au hifadhi ni ardhi ambayo, kabla ya kuundwa Tanzania ilikuwa ikitumiwa na wafugaji bila kikwazo chochote. Kimsingi, ni ardhi yao waliyonyang'anywa. Ajabu, aliyewanyang'anya ardhi ya malisho yao sasa anaanza kuwanyang'anya hata mifugo yao na kuongeza uhasama na umasikini.

Hawa waathirika wana akili na maarifa ya namna ya kutunza hata kuharibu wanyama. Kwanini hatuwaangalii hivi? Mtu aliyekwishapoteza vyanzo vyake vya mapato na maisha ana hasara gani akihujumu hao wanyama wasio na akili ya kuweza kutoa ushahidi dhidi yao? Kuendeleza mbinu hatarishi za kunyang'anyana mifugo kunaweza kujenga mazingira hatarishi ambapo watakaolipia ni wanyama hao mnaotaka kuwalinda. Lindeni wanyama na wafugaji kwa pamoja kwa kuweka utaratibu mzuri wa kugawana raslimali hii.

Mbali na kuwadhulumu, unapotaifisha mifugo ya mtu na kuipiga mnada, unamtia umaskini yeye, familia yake, jamii yake hata eneo atokako. Kwani, unamnyima uwezo wa kujikimu na kuchangia kwenye uchumi wa taifa.

Pia, ifahamike, kwa wafugaji, mifugo si utajiri tu kwao bali ni alama yao ya heshima katika baadhi ya jamii. Hivyo, mfugaji anapofilisiwa mifugo yake anaathirika kiuchumi na kijamii. Kutaifisha mifugo ya mfugaji hakuna tofauti na kumuua yeye na jamii yake. Maana, ndiyo kazi anayojua. Ni sawa na kumtoa samaki majini ukategemea aendelee kuishi.

Serikali inashindwaje kuwatafutia wananchi wake maeneo ya kufugia na kulisha mifugo yao? Inakuwaje wenye ng'ombe wakamatwe na kuwekwa ndani? Je hilo ndilo jibu au kufanya watu waichukie serikali yao kutokana na uamuzi na sheria za kikoloni na za kizamani? kumbukeni ni hao waliowapigia au ambao watawapigia kura. Mbona wanyama wanapoingia kwenye makazi ya watu kudhuriwa na waathirika wala serikali kutiwa ndani? Mbona madereva wanapovunja sheria za barabarani hupigwa faini bila kutaifisha magari yao au kwa vile wenye magari wengi ni matajiri na wakubwa kama wakoloni walivyotunga sheria hizi makusudi kujilinda?

Ushahidi unaonesha kuwa wanyama wamekuwa wakiingia kwenye maeneo ya wananchi. Lenani Seyani mmoja wa wafugaji anasema; "sisi na hifadhi sio maadui, kipindi hiki wanyamapori wameanza kuja kwa wingi maeneo yetu ya makazi huku Terati na kwingineko na tumekuwa hatuwadhuru licha ya kuja na magonjwa." Alikaririwa na gazeti moja la kila siku nchini la Desemba 27, 2022.

Hawa ni Watanzania walioamua kufanya kazi ya ufugaji. Kutaifisha ng'ombe zao, licha ya kuonesha ni unyanyasaji, haiisaidii serikali, wananchi wala Tanzania. Nini maana ya kupigania na kupata uhuru sasa? Nadhani serikali yetu ilirithi sheria au mawazo ya kikoloni. Hapa kinachopaswa kufanywa, ni kuelimishana na kutafuta suluhu pamoja, badala ya serikali kujifanya ina haki kuliko wafugaji wakati serikali na nchi ni mali ya Watanzania popote walipo.

Kama ambavyo serikali iliondoa ujinga wa kuzuia watu wa mipakani kuuza mazao nje ya nchi, iondoe haya makatazo ya kuingiza wanyama kwenye mbuga. Kwa mfano Wamasai, huwa hawali nyamamwitu. Hivyo, wapewe mafunzo na vibali juu ya namna ya kuchangia mbuga na hifadhi bila kuleta madhara kama ilivyokuwa kwa miaka milioni nyingi iliyopita kabla ya kuja serikali na mataifa yaliyotengenezwa na mkoloni mwaka 1884.

Nashauri watenge maeneo ya hifadhi na mbuga walau nusu ambapo wananchi wataruhusiwa kuingiza mifugo yao na kulisha huku wakipewa jukumu la kuhakikisha wanyama hawadhuriwi. Huu ni mfumo unaotumika kuondoa migogoro baina ya binadamu na wanyama uliokwishafanyika sehemu nyingi duniani. Mfano, jamii zinazosifika kwa kuwinda na kuua wanyama zinapowezeshwa kiuchumi na kielimu juu ya faida za wanyama na kuona matunda yake, hugeuka kuwa walinzi wazuri wa wanyama kwa vile wana faida kwao na nchi zao. Na wafugaji kadhalika. Wakielimshwa na kupewa jukumu la kusimamia wanyama, watawalinda kama ilivyokuwa hapo awali kabla ya kuingia ukoloni.

CamScanner

Haki za wanyama njia sahihi ya kuwa na mifugo bora

Na Mwandishi Wetu

Daktari wa Mifugo, Paul Ssuna akitoa elimu ya kuhudumia mnyama aina ya mbuzi kwa wafanyakazi wa Shirika la Kilimo Endelevu Tanzania (SAT) kama ishara ya kutambua haki za msingi za wanyama.

UFUGAJI wa kienyeji wa mifugo nchini umetajwa kuwa chanzo cha kushuka kwa soko la nyama kimataifa, ambapo wafugaji wametakiwa kujikita zaidi kufuga kisasa ili kuongeza tija kwenye sekta hiyo.

Ofisa Mifugo Mwandamizi kutoka Bodi ya Nyama Tanzania (TMB), Martin Mkindi anasema kuwa upo umuhimu wa kutoa elimu ya unenepeshaji mifugo kwa wafugaji na wafanyabiashara ya nyama nchini.

Mkindi anasema kuwa kwa sasa wafugaji wengi wanafuga kienyeji bila kuzingatia kanuni bora za ufugaji, hali inayochangia uzalishaji wa mifugo nchini kuwa chini ya kiwango kinachohitajika katika soko la kimataifa.

"Nyama zinazotoka nchini zimeonekana kutokuwa bora kwa kiwango cha soko la kimataifa, na hii inatokana na wafugaji wengi kufanya shughuli zao kienyeji hali inayofanya ufugaji wao usiwe na tija kwa taifa," anasema Mkindi.

Ofisa huyo aliwataka wafugaji kujikita zaidi katika unenepeshaji wa mifugo ili kuongeza thamani ya nyama kwani kutasaidia kwenda na ushindani kwenye soko la kimataifa kwa kuzingatia kanuni na taratibu za unenepeshaji mifugo.

Anasema kitendo cha wafugaji kufuga kisasa ili kuondokana na tabia ya kufuga kienyeji na hivyo kusaidia kukuza uchumi utokanao na sekta ya mifugo nchini kwani wafugaji watakuwa na uhakika wa soko la nyama jambo ambalo pia ni manufaa kwa taifa.

Kwa upande wake, Msajili wa Bodi ya Nyama Tanzania, Dk Daniel Mushi anasema kuwa soko la kimataifa kwa siku linahitaji ng'ombe 5,635 zinazokidhi viwango vya kimataifa, mbuzi/kondoo 13,900 ili kukidhi hitaji la kusafirisha nyama au mifugo kwa mara moja nje ya nchi.

Licha ya hitaji la mifugo, Dk Mushi anasema kuwa kuna changamoto ya upatikanaji wa mifugo hiyo kutokana na wafugaji na baadhi ya wafanyabiashara kufuga kienyeji bila kuzingatia faida zinazopatika katika ufugaji wa kisasa.

Aidha, Dk Mushi anasema kuwa soko la kimataifa halizingatii wingi wa mifugo bali linajikita zaidi katika mifugo bora ili kuzalisha nyama bora ambayo inakidhi viwango vya kuuzwa katika soko la kimataifa kwa ujumla wake duniani kote.

"Viwanda vingi vya nyama vinazalisha zaidi nyama ya mbuzi na kondoo kuliko nyama ya ng'ombe kwa sababu ya ukosefu wa ng'ombe bora wanaoweza kuzalisha nyama bora, hii inasababishwa na ufugaji wa kizamani ambao unazingatia idadi kubwa ya mifugo bila kuzingatia ubora wake," anasema.

Mbali na hilo pia anasisitiza umuhimu kwa wafugaji na jamii kwa ujumla kutambua umuhimu wa haki za wanyama kwani kutasaidia nchi kuwa na mifugo bora ambayo pia itakuwa ni sababu ya kupata mavuno mazuri.

Kutokana na umuhimu wa haki za wanyama nchini Shirika la Kilimo Endelevu Tanzania (SAT) kwa hivi karibuni liliamua kutoa mafunzo kwa wafanyakazi wake ili nao waweze kusaidia jamii nchini kutoa elimu juu ya haki za wanyama hao.

SAT ilimtumia mtalamu wa mifugo kutoa elimu ya kutambua haki za wanyama hasa mifugo ili kusaidia mifugo nchini kutoa malighafi ambazo ni maziwa, nyama na ngozi bora kwa manufaa ya wafugaji na taifa kwa ujumla.

Mafunzo hayo yalitolewa katika Kituo cha Mafunzo Vihansi kilichopo wilayani Mvomero kinachomilikiwa na shirika hilo lengo likiwa ni kutambua haki muhimu ambazo wanyama hao wanatakiwa kupatiwa kila siku ili kuwa mifugo bora.

Daktari wa Mifugo kutoka Uganda, Paul Ssuna wakati akitoa mafunzo anasema wanyama wana haki ambazo wafugaji na jamii nzima kwa ujumla wanatakiwa kuzingatia ili kuhakikisha zinafuatwa kwani ni njia moja ya kuzalisha mifugo wenye ubora unaokubalika.

"Lengo ni kuona wafugaji wanakuwa na mifugo yenye ubora unaokubalika popote duniani, hivyo ili kuhakikisha suala hili linatekelezeka wafugaji wote hawana budi kuhakikisha wanyama wanapewa haki zao," anasema.

Dk Ssuna anasema mafunzo hayo yamelenga kuelimisha kuhusu maisha halisi ya wanyama husuan mifugo, ambapo alieleza kuwa haki za wanyama ni pamoja na kuishi katika mazingira mazuri kwani kutawasaidia kuonesha sifa zao za asili.

Anasema haki nyingine ni nyingine ya wanyama ni kupata maji na chakula cha kutosha, uhuru, kutokuwa na maumivu ambapo aliwataka washiriki wa mafunzo hayo kusaidia kuielimisha jamii kwa ujumla juu ya haki za wanyama.

Kwa upande wao washiriki walisema kuwa mafunzo hayo yamewajengea uwezo wa kumhudumia mnyama pindi anapoona ana tatizo na kwamba watakuwa mabalozi katika kutoa elimu hiyo nchini.

Catherine Aloyce anasema awali hakuwa na elimu juu ya haki za wanyama, lakini kutokana na mafunzo hayo amekuwa na uelewa mzuri zaidi ambapo aliahidi kuzielimisha jamii zote hasa za wafugaji.

Mercy Nkya anasema kupitia mafunzo hayo ametambua haki za wanyama na kwamba shirika lake linahusika na masula ya kilimo na mifugo, hivyo mafunzo hayo yamemjengea uwezo wa kutekeleza majukumu yake ya kila siku.

Mkurugenzi Mwenza wa Shirika la Kilimo Endelevu Tanzania, Alexander Wostry anasema kuwa mbali na wafanyakazi wao kujengewa uwezo, shirika hilo litahakikisha jamii ya wafugaji nchini wanaelimishwa juu ya haki za wanyama ili ufugaji wao uwe na tija kwa taifa.

Wostry anasema kuwa SAT inamiliki kiwanda cha maziwa na kwamba hivi karibuni wataanza kununua maziwa kutoka kwa wafugaji hivyo suala la haki hiyo ni la kuzingatia sana ili malighafi zote zitokanazo na wanyama hao yakiwemo maziwa yawe na ubora unaokubalika kwenye soko la dunia.

Mkurugenzi huyo anasema SAT imejipanga kikamilifu kuhakikisha linakuwa mfano Afrika kwa kuhimiza kilimo endelevu ikiwa ni pamoja kuzalisha mazao yasiyotumia kemikali za viwandani shambani kwa lengo la kulinda afya ya walaji pamoja na kutunza mazingira.

Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Mashimba Ndaki anasema kuwa kwa kutambua umuhimu katika sekta ya mifugo Wizara imeanzisha vituo atamizi kwa lengo la kuwawezesha vijana kufuga kwa tija na pia kujikwamua kimaisha zaidi.

Ndaki anasema vituo hivyo pia vitakuwa ni kichocheo kwa wafugaji wengine kujifunza kwa vitendo na kubadilika kutoka katika ufugaji wa kienyeji na kufanya ufugaji wa kisasa utakaowaletea tija zaidi na kupunguza migogoro isiyo ya lazima kati ya wafugaji na watumiaji wengine wa ardhi.

Anasema Wizara imewekeza na inahamasisha vijana kushiriki katika uzalishaji wa mifugo kupitia vituo atamizi ambapo kwa mwaka wa fedha 2022/2023 vijana 240 waliohitimu vyuo vya mafunzo ya mifugo wamedahiliwa na kuanza mafunzo ya unenepeshaji wa ng'ombe katika vituo nane. Aidha, Ndaki amewataka wafugaji nchini kuachana na fikra za kuwa na makundi makubwa ya mifugo ambayo mingi inaishia kufa kwa ukame, na badala yake wawe na utaratibu wa kuivuna na kuiuza ili kuimarisha kipato chao na kuepukana na hasara zinazoweza kuzuilika.

Ndaki amelipongeza Shirika la SAT kwa kuwa mstari wa mbele kuendesha mafunzo mbalimbali kwa wafagaji juu ya ufugaji wa kisasa na wenye tija pamoja na kutambua kaki za wanyama kwani kitendo hicho kitaongeza tija kwa taifa katika kukuza sekta ya mifugo.

Nao wafugaji na wafanyabiashara wa nyama akiwemo Ramadhani Chandira alitaja moja ya changamoto inayowakwamisha katika ufugaji wa kisasa kuwa ni hali duni ya maisha ambayo inawakwamisha kumudu gharama za ufugaji wa kisasa.

Emmanuel John anasema kuwa ukosefu wa elimu ya ufugaji wa kisasa ni kikwazo kwa baadhi ya wafugaji husussan wanaoishi vijijini na kuiomba Serikali kupitia Bodi ya Nyama Tanzania kwenda huko kwa lengo la kutoa elimu ya ufugaji wa kisasa maeneo ya vijijini.

Aidha, wafugaji hao wanasema watatumia elimu ambayo wamekuwa wakiipata kupitia Shirika la SAT lenye makazi yake mkoani Morogoro kuendesha ufugaji wa kisasa ikiwa ni pamoja na kuzingatia umuhimu wa haki za mifugo yao ili ufugaji wao uonekane kuwa na tija kwa taifa.

CamScanner

to provide education and methods to tender internationally so that many Tanza-

vices to the UN ... serve," Lieutenant Gen Othman said.

Fishermen counselled on environmental conservation

By DAILYNEWS Reporter

A DAR ES SALAAM University College of Education (DUCE) Senior lecturer in Geography and Economics Department, Dr Emiliana Mwita has urged the fishermen in Somanga, Kilwa District of Lindi Region to use the skills they have to help the society around them and the government in preserving the environment.

Dr Mwita made the call recently when she was handing over the Global Positioning System (GPS) to Somanga fishermen to assist their coral planting activities that will enable an increase in fish in the sea.

The GPS was handed over after DUCE visited the fishermen's activities in Mwamba Fisi and witnessed the challenges they faced.

"We are handing over this GPS to help them in their wealth production activities. They have shown great patriotism for their country and are doing activities to help deal with climate change by volunteering without waiting for the government to do it for them," said Dr Mwita.

She noted that before handing over GPS they used it with fishermen when surveying the sea to see the activities of planting corals and found that the GPS is very important.

"Today we set where we started and we have been able to go one kilometre from where they go to take the corals and plant them," said Dr Mwita, adding it is a big area so we have seen the challenges, especially when using canoes.

She said that the community has become an example because it has been able to know the problems they face and solve them together. She added although they are researchers (DUCE), they have learned a lot and continue to learn more from the Somanga people.

On his part, a Somanga fisherman, Mr Hamis Basha who also used to teach other fishermen, commended DUCE for providing them with the equipment as well as funds to enable them to fulfill their duties to fight climate change.

He said that they cannot hide the knowledge they have from other people since they want to catch fish and do business. Once they hide knowledge, it may cause the fish from other areas to decline, where they will come to compete with them at Kilwa.

"This education really cannot be greedy. For example, if fish are missing from here (Kilwa) or other places, fishermen cannot rest because it is their business. They will be struggling on the islands and other places so that they can earn income and so they can reach Kilwa where we will strive to catch each other. So, we are ready to provide education to our colleagues who want so that fish can reproduce in abundance," Basha said.

CS CamScanner